

NOAH E. COTSEN LIBRARY OF
YIDDISH CHILDREN'S LITERATURE

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 12803

YERIKHO

Jacob Pat

*The original of this title comes from the permanent collection of the
YIVO Institute for Jewish Research, New York, NY*

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

LOT 6/CT

דערציאט אאר קינדע

— זען —

יְרִיחֹה פָּתָח

בְּ

ס א ד ל א ס

„פֿרֵץ קִינְדַּעְדָּהִים“
בְּזִוּם

ארביימער-פֿאראין,
עַלְקָם-מַיִם-הַיּוֹן אֶן לְזֻנְעָזָה
בְּאַלְוָסָטָקָה

דָּרוֹמָה וְבָאָרֶבֶּן אַלְפָטָאָךְ

יְרֵיחָן

מִין וּמִן עַמְנָאָל' קָצָן
אֶת מַתְנָה.

א

אוֹיֶקְן הַוִּיכָעָן בָּאָרֶג אֵין מָשָׁה גַּעֲשְׁטָאָנְגָן, אוֹיֶקְן בָּאָרֶג
חָאָס אֵין אֵין עַק פָּוּן לְאַנְגָּעָן מְרַבְּרַב נְעוּזָן, אֵין פָּוּן דְּצָרוּעַיטָעָנָס
גַּעֲזָעָן דְּאָס לְאָנָדָה, וְאוֹ דָס פְּאַלְקָן זָגָט אַרְיָנְקוּמָעָן, נָאָר עַר
וּעַט שְׂיוֹן דַּעַמְּאַלְכָט נִיסְתָּן, עַר אֵין שְׂיוֹן הַנוּדָעָרָט מִיסְטָ צְוָאָנָי
צִינָג יָאָר אַלְפָן, עַר וּעַט שְׂיוֹן דַּעַם יְרָדָן נִיסְטָ אַרְיָבָעָרְגָּיָן, אוֹיֶקְן
דַּעַר וּטָ מְדָבָר וּעַט עַר פְּאַרְבְּלִיעְבָּעָן.

אוֹיסְגַּעַזְוִינָעָן אֵין דַּעַר וּוּיְטָעָנָס אֵין גַּעֲלָעָנָעָן דָס לְאָנָדָה,
חוֹאָס וּעַט צָו דֵי אִירָעָן גַּעַהָעָרָן. סְעַדְעָר אֵין גַּעַרְמַנְשָׁר אֵין וּוּיְנָהָנָה
גַּעַרְטַנְשָׁר אֵין טַלְטַעְלְבָוִוְמָעָר הַאָבָעָן וְזָךְ גַּעַלְאַכְטָעָן. בְּרוֹכָה אֵין
פְּרוֹלְטַבְּאַרְקָנָיט אֵין גַּעַוָעָן אֵין שְׂוִים פָוּן דֵי פְּעַלְדָעָר. רַיְעַנָּעָן
בְּלוּץ הַיְמָלָעָן הַאָבָעָן וְזָךְ אַיְבָעָר יְעַנְעָם לְאָנָדָה גַּעַוְוִיקָעָלָט אֵין
גַּעַמְעָלְבָט. אַהֲיָנָצָו וּעַט דָס פְּאַלְקָן קָומָעָן, אַהֲיָנָצָו נָאָר דַעַם
פְּאַרְצִינָג-יְאַרְיָגָעָן מְדָבָר.

צְוַפְּסָעָנָס דַעַם בָּאָרֶג אֵין דֵי מָחָנָה יִשְׂרָאֵל גַּעֲלָעָנָעָן. פָוּן
פְּאַרְשְׁעַרְעָנָעָן וִיזָעָן הַאָבָעָן דֵי פְּאַנְגָעָן פָוּן דֵי שְׁבָטִים אֵין דַעַר

לוּקְטָעַן אִיבָּרֵין מְרַבֶּל גַּעֲוִיָּהֶת. אִיבָּרֶה רַאֲבוֹנֶס מְחַנָּה—דִּיְפָאָן
מִיטָּן רַוְּבָּוּן-שְׂטִיעַן, פָּוּן רַזְוִיטָעַן קָאָלִיר אָוּן אַסִּימָן—פְּיִילְקָעְנְדָלָךְ.
שְׁמַעַונֶּס פָּאָן—דַּעַר שְׂטִיעַן טָאָפָאָן, דַּעַר קָאָלִיר-גְּרוּן, דַּעַר סִימָן—
דִּי שְׂטָאַט שְׁלָם. לְיָוּ—דַּעַר שְׂטִיעַן—הַוְּאָצִינָט, קָאָלִינָּד—גְּרוּוּלִין,
רַזְוִיטָן, אָוּן—אָוּרִים וּתוֹמִים. יְחוּרָה—דַּעַר שְׂטִיעַן—סְמָאָרָאנָד, דַּעַר
קָאָלִיר—הַיְמָעָל-בְּלוּי, דַּעַר סִימָן—אַלְיָבָּה. יְשָׁלָהָר—דַּעַר שְׂטִיעַן—
סָאָפִיר, קָאָלִינָּד—טְוָנְקָעָל-בְּלוּי, דַּעַר סִימָן—וּן אָוּן לְכַנָּה. זְבָּלוּן—
דִּימְעַנָּט, קָאָלִיר—וּוִיָּם, דַּעַר סִימָן—אַשְׁוֹף. דִּזְ—דַּעַר שְׂטִיעַן
אַפָּאָל, קָאָלִיר—טְוָנְקָעָל-בְּלוּי, דַּעַר סִימָן—אַשְׁלָאָגָן. גְּדָר—דַּעַר
שְׂטִיעַן—קָאָרְדוּעָרִיט, קָאָלִיר—גְּרוּיָה, דַּעַר סִימָן—אַשְׁמַחָנָה. נְתָלָיָן—
דַּעַר שְׂטִיעַן אַמְּעַטִּיפָּט, קָאָלִיר—הַעַל-וּוִיָּן-קְיַאָלָעָט, דַּעַר סִימָן—
אַאַנְדָּה. אַשְׁדָּר—דַּעַר שְׂטִיעַן אַנְגָּהָט. קָאָלִיר—שְׁוֹאָרָאָז, סִימָן—
אַיְלְבָעָרט, יוֹסֵף—דַּעַר שְׂטִיעַן—אַנְיָקָם, קָאָלִיר—טְוָנְקָעָל-בְּרוּיָן
בְּעַמְּאָלָט מִיטָּס צֹוּת בְּעַלְדַּעַר פָּאָר בְּנִידָע שְׁבָטִים. אַפְּרִימִים סִימָן—
אַאַקָּס, מְנַשְּׁה'ס—אַבּוֹעָל: בְּנוּטִינָס שְׂטִיעַן—יְאָסְפִּים, קָאָלִיר—
רָעָגָעָן-בְּוִינָעָן, וּן סִימָן—אַזְּהָלָן.

צְוָקּוּסְעָנָס רַעַם בָּאָרְגָּן אָוּן דִּזְ גַּאנְצָע מְחַנָּה יִשְׂרָאֵל גַּעֲשָׁטָא=
פָּאָן אָוּן גַּעֲוִנָּעָן דִּי גַּעֲוָאנָנָעָן:

— רֹוחָה, גַּאַט, מִיטָּן טְוִוִּיךְ-טָעָר אַיְרָעָן...
אוֹן מְשָׁה הָאָט גַּעֲוָאָוכָט, אוֹ מִיטָּן דַּעַר מְחַנָּה וּעְטָעָט
שְׁוִין נִיטָּזָין, אַהֲגָנָץ אָוּן לְאָנָד וּעְטָעָט שְׁוִין נִיטָּקָומָעָן. אוֹן

טשה האט ויר געועגענט מיט דז פוינעלאך, וואס פליהען און אלע פיר שקען וועלט, מיט רעם היילען בלויין הימעל און מיט דער ערָה, מיט דז שטערן און שטערענאלך און הימעל, מיט דז היילע בערג און ביט דעם ים—מיט דעם וועלבען ים, איז וועליכען ער איז אטאל מיט זיין שטעהן געקומען.

און טשה האט דאס פאלק צוינוונגעקליבען און האט פאר אים רעדצעילט, או ער וועט און לאנד ניט קומען, זיין תלמיד יהושיע וועט פאראויס דעם פאלק נײַן און אים דעם ווען חייזען, און נאך האט ער זיך געוזאנט:

— ערזה זאלען זיין הימעל און ערָה, איז אויב אויר וועט גאנָך פרעטראָע געטער נײַן, וועט ער אפגעטעהט יעָרְן פון דער ערָה.
און יונע נאכט האט זיך טשהּן אַתְּ חִלּוּםַן: עַם אַז זו אַיִם אַז חִלּוּם אַטְּ מְלָאָךְ גַּעֲקוּמָעָן אַז אוֹוִי גַּעֲזָאנָט:
— קלִיבָּב זיך אוֹס, טשה,—אַדְרָעָר דָו אַלְסָט בְּלִיבָּעָן לְעֵבָּעָן אַז דָס פָּאָלָק יִשְׂרָאֵל זֶאָל דָוָרָךְ שׁוֹנוֹאַיִם אַזְמָקָומָעָן,
אַדְרָעָר דָו אַלְסָט שְׁטָאַרְבָּעָן אַז דָס פָּאָלָק יִשְׂבָּאֵל זֶאָל בְּלִיבָּעָן לְעֵבָּעָן...

האט טשה אוֹוִי אַז חִלּוּם גַּעֲנַטְפָּעָט:
— זאלען בעטער פָּאָרָלָאָרָן נײַן בְּיוּעָנָט טַשָּׁהָס אַז קִין גַּאנָעָל פָּוּן אַיְנָעָם פָּוּן פָּאָלָק יִשְׂרָאֵל זֶאָל נִיט גַּעֲקָרִימָט וּוּרָן...

און גאנץ פריה איז משה אוילגעטאנען און איז צום
גאנצלט פון ווין תלמיד יהושוע געkomען. האט ער גאנזון, ווין
דאס גאנצע פאלק קליעט זיך ארום יהושועס געצעלט. האט
זיך משהן אווי שטארק געיגלוסט נאך לעבען בליעבען און נאך
טייטן פאלק ישראל זיין און אייבערן ירדן גינז, און ער האט
אנגעההייבען מוקנא צו זיין דעם תלמיד זייןעם, יהושוען.

— הונדרט מאל שטארבן און נוישט איז מאל מוקנא
זיין... — האט אבער משה געזאגט, און ער האט אングעההייבען
אלעטען בענשען פאר זיין פoit.

— שטארק זיך איז קרעפציג זיך, יהושוע, דער זון פון
נון, דז וועסט ארטינברעגען דעם פאלק און לאנד ארכיג, ואלסט
לט טורא האבען, ואלסט זיך ניט שרעקען! — האט ער צו אים
געזאגט.

און צום פאלק האט ער גאנדרט אווי:

— אין בעט איזה, אה, זיין איר ווועט און לאנד קומען,
וואלט איר מיך איז דז בײַנער מײַנע געדיענקיין און זאגען:

— ווי צו עמרטס זון, וואס איז, ווי א פערד פאר איז
געלאפען, און זיין בײַנער זייןען און מדבר געפאלען.

דערנאר האט משה א קול געהערט, וואס האט געזאגט
צז איז:

— נײַ, פְּשָׁה, לִיאַג וִינְךָ מֵיטַּדְּנֶעַ עַלְמָעַרְןָ... .

הָאָט וִינְךָ מְשָׁה אָנוֹ דָּעַר אַיְסָנְעַפְּעַטְּעַר בָּעַט נְעַלְיִינְטָ. 8
לִינְעַן-קְלִידָר אַיְבָּאִים נְעַזְוָעַן אַיְסָנְעַשְּׁפְּרִיעַת צְוָקָפְּעַנְסָ אָנוֹ צַיְּ.
קְוֹסְעַנְסָ, עַר הָאָט דַּי אַיְגָעַן פָּאַרְמָאַבְּטָ, דַּי הָעֲטָ צְוָנוֹפְּנָעַלְיִינְטָ
דַּיְקָוָס צְוָמְיִיבְּגָעַנְטָמָעָן, אָנוֹ—שְׂוִין. דַּעַמְּאַלְסָט אַיְוָה מְשָׁה גַּעַשְׁטָאַרְבָּעָן.
אָנוֹ שְׁפָעַטְּעַר הָאָבָעָן דַּי אַיְדָעָן דַּעַרְצִילָּאָ, אָנוֹ וְיַיְהַ אָבָעָן
גַּעַזְוָעָן, וְיַיְהַ מְלָאָכָּים הָאָבָעָן מְשָׁה'ס נְשָׁמָה גַּעַבְּרָאַגְּעָן אַרְיוֹפְּצָוָן
אָנוֹ דַּעַרְדוֹזָן, צַי דַּי הַיְּוִילָּעָן הַמְּלָעָן... .

קְיַיְנָעַר הָאָט גַּטְּגָעַוְאָסְטָ, וְאַיְ סְאַיְוָה'ס קְבָּרָה. עַר
אָנוֹ פָּנָן דַּי בְּעַגְּ צְרוֹיקָנְטָ גַּטְּגָעַוְאָסְטָ.

אָנוֹ אָנוֹ יְהָשָׁוֹעַ הָאָט גַּעַזְוָעָן, אָנוֹ מְשָׁה אָנוֹ שְׂוִין גַּטְּמָא, הָאָט
עַר גַּעַשְׁקָטָ וְאַגְּעָן אַיְן פָּאַלְקָ אַרְיָיָן:
— גְּרִיעַת אַיְיהָ, גְּרִיעַת אַיְירָ!... אַיְן דַּרְתִּי טָעַג אַרְהָוָם נְמַעָן
טִינְרָ דַּעַם יְרָדָן אַדְיְבָעָה, דַּעַם מְדָבָר לְאֹזְעָן מִיר הַגְּנָטָעָר זַוְּן,
אָוֹן פְּאַר אָנוֹן לִינְטָ רָאָס לְאָנְדָר פָּוֹן מִילָּךְ אָוֹן הַאֲנָגָן... גְּרִיעַת
אַיְירָ!... גְּרִיעַת אַיְירָ!...

אָנוֹ-דָּאָס פָּאַלְקָ הָאָט צְרוֹיקָנְטָ גַּעַעַטְּפְּצָרָט יְהָשָׁוֹעָן:
— דַּו וְוַעַסְטָ בְּאַפְּצָלָעָן אָוֹן מִיר וּוּלְעָן טָאָן. דַּו וְוַעַסְטָ
אָוֹנוֹ שְׁיָקָעָן אָוֹן טִינְרָ וּוּקָלָעָן גַּיְינָן...
אָוֹן וּוּיְרָעָר הָאָט יְהָשָׁוֹעַ גַּעַזְוָאנְטָ אָנוֹ פָּאַלְקָ אַרְיָיָן:

— פון קנעכטען-הויז, פון מזרים, זייןען טיר איזויט,
פערצינג יאר אין מדבר געוווץן, בדי אין פריזן לאנד צו קומען,
און שיין לינט דאס לאנד פאר אונז...
און ראס פאלק האט מיט פרייד-געשריזן גענמגערטן:
— שטאָרְק ויך און קראָפְּטִיג זיך...

ב

אין שטיכס און דאס פאלק געוווץן. האט יהאַטוען צוועי איזען
זו ויך גערוֹפֶען און ער האט זיך אווי געואנטן:
— גיעט און לאנד ארײַן, און דער שטאטן יריחו אַרײַן,
און ברײַנט אונז דעם נרום פון דארטען; ווער זייןען די מענישען
פון דארטען און ווי און דאס לאנד פון דארטען...
אונ טיר וועלען דא איזיף איניך וואָרטען.
זייןען די צוועי איזען און ווּגן אוועק און קיין יריחו
געקופען. אַרְום דער שטאטן יריחו אַיז אַרְום-אַזְוּן אַז דיקע
מייער-וּוָאנט געשטאנדען, און און מזיער האט אַזְוּן, רחוב, געוואוינטן;
זייןען די צוועי געשיקטען צו דער רחוב און שטוב אַרײַנגגעקופען.
זיך זייןען דאַך טיר פון ווּגן געוווץן און אויך האבען זיך ניט
געחוּלט, או מײַן זאל זיך און דער שטאטן דערזען, זייןען זיך

אַרְצֵין צו רחוב', וואם איר שטוב אינו געווין אין מאנט פון
שטעאט-טויער.

אַבָּצָר טָן אָנוּ צוֹם טַלְךָ פָּוּן יְרִיחָוּ גַּעֲקוּמָעָן אָוּן אַיִם
דָּעֶרֶצְטִילְטָן:

— פָּוּן דָּי בָּנִי יִשְׂרָאֵל וַיְנַעַן אֲהַעֲרָזָו אָנוּ דָּעֶרֶט
מַעֲנְשָׁעָן גַּעֲקוּמָעָן דָּאָס לְאַנְד אַוִּיסְצּוּעָן...
הָאָט דָּעֶרֶט נַעֲשִׂיקָת צו רחוב'ן:

— רחוב, צו דָּוָר וַיְנַעַן מַעֲנְשָׁעָן אָנוּ דָּעֶרֶט גַּעֲקוּמָעָן,
גבָּ וְאַרְיוֹם, וַיְיַל אַוִּיסְקּוּעָן דָּאָס לְאַנְר וַיְנַעַן וְגַעֲקוּמָעָן.
הָאָט רחוב גַּעֲוָאָט דָּי מַעֲנְשָׁעָן דָּאַטְעָוָעָן פָּוּן דָּעֶם מַלְכָּס
מַשְׁאָט, הָאָט זָן אַזְוִי גַּעֲעָנְטֶפֶּעֶרטָן:

— יָא, גַּעֲקוּמָעָן וַיְנַעַן אֲהַעֲרָזָו מַעֲנְשָׁעָן פָּוּן אַלְאָנד,
וְואָם אַיְיךְ וּוֹזֵם נִוְתָּמָ, אָנוּ אַיְנָמָנָט, וַיְנַעַן מַעַן שְׁלִיסְטָט דָעֶם
טְוִיָּעָר פָּוּן שְׁטָאָט, אָנוּ פְּגִיסְטְּעָרְנִיאָט, וַיְנַעַן וְאַרְיוֹם, אָנוּ אַגְּדָן
וּמִסְנִיט, וְאוֹז וְוַיְגַעַן... יַאֲגָט וְגַדְגַּדְגָּה, אָנוּ אַיְר וּוּעַט וְגַיְיכָן.—

אָנוּ דָּי צָוָעָג יְהִשְׁעוּמָס שְׁלוֹחִים הָאָט עַבְעַד זָנָד אָנוּ דָעֶן
בְּאַהֲלָלָעָן.

אָנוּ דָעֶם מַלְכָּס דִּינְגָּר האַבָּעָן דָעֶם טְוֹעָר פָּוּן שְׁטָאָט
פְּגִיסְטְּלָאָסָעָן, כְּרוּ קְיֻנְעָר וְאֶל נִימָט אַרְיוֹסְנִיאָן אָנוּ אַלְיאַן האַבָּעָן

וְנֵד אַיְבָעַר דַּי פְּרִיקָעָן אַהֲקָגָעַלְאֹעַן נַאֲכַצְיוֹאָגָעָן אָוָן קַאָפָעָן
דַּי צַוְעַע פְּעַשְׁיְקָטָע.

אַיְבָעַר דַּי וּמְגַעַן יַאֲגָעָן נֵד דַי נַאֲלִיאָגָעָר, נַיְשְׁטָעָרָן אָנָן
וּמְגַעַן אַיְבָעַר דַי בְּרוּקָעָן; וּוֹאוֹ זַיְנָעָן דַי מַעֲנָשָׁעָן פָּוָן יְשָׁרָאָל—
מַעַן דָּאָרָף וְזַיְצָוָם מֶלֶךְ פָּוָן יְרִיחָוָן בְּרִיאָגָעָן אָיָן דָּעָר לְזִין וּמְעַט
זַיְן אַגְּרָוִיסָּקָה.

אָוָן דַי צַוְעַע שְׁלִיחִים קְלִיבָעָן נֵד נַאֲר אַיְנְשָׁלָאָפָעָן בַּעַי
רְחַבָּע אַוְיְגָעָן דָּאָרָה, אָיָן רְחַב צַוְעָן וְזַי אַרְיוֹפָגָעָקָומָעָן אָוָן אָנָן דָּעָר
שְׁטִינָל גַּעֲמָרָיוֹת:

— אַיְז וּמִסְמָן, אוֹ דָּאָמ לְאָנָד וּמְעַט גַּעַהָעָרָן צַו אַיְיך... אַיְץָר
שְׁרָעָק אָז אַיְסָפָא אָוָנוֹ נַעֲפָלָאָלָעָן אָוָן אַוְנוֹעָרָי הָאָרָק אָיָן אַגְּנוּוּמָנָנָן
פָּוָן אִימָה צְוָנָגָגָעָן... מִיר הָאָבָעָן פָּוָן אַיְצָר גַּאֲתָגָעָרָן, וְאָמָט
עָר אָיָן אַוְיְגָעָן הַגְּמָעָל אָיָן אַיְסָפָא דָּעָר אָרָה, אַיְבָעָן אָוָן דַי
וְאַלְקָעָנָט אָוָן אַגְּמָעָן אַיְסָפָא דַי פְּעַלְדָּעָר...

אוֹן זַי בַּעַט בַּעַי זַי:

— וְיַעַן אַיְר חֻטָּט אַהֲעָר אָוָן לְאָנָד קוֹטָעָן, וְאַלְט אַיְר
לְעַבָּעָן לְאָוָעָן מִיךְ, טַיְנָן כַּאֲטָעָן אָוָן טַיְנָן בַּאֲטָעָן, טַיְנָעָבָרָעָר
אוֹן טַיְנָעָבָרָעָר...

אוֹן זַי גַּוְטָמָעָן נַאֲר צַוְעָן

— אָנָד הָאָב מִיט אַיְיך חַסְד גַּטְאָגָן, וְאַלְט אַיְר טִימָט מִיר
חַסְד פָּאָן.

האָבָּאָן דַּי צָאֵת שְׁלִיחִים אָנוּ דָּעַר־שְׂטִיל נַקְעָנְתָּפָעָרֶת:

— אָנוֹנָעָר נַגְשׁוּ נַבְּעָן מִיר פָּאָר אַיְצָעָן... חַסְדָּו וּעְלָעָן
מִיר מִיטָּדַר אָנוּ מִיטָּדַר טַאֲצָעָנֶס הָיוּ טָאָן...

עַם אָנוּ אָנוּ מִיטָּעָן נַאֲלָט נַעֲיוֹעָן. דַּי שְׁטָאָט יַרְיָחוֹ אָנוּ
גַּעַשְׁלָאָעָן. דַּעַמְּאַלְסָט הַאָטָחָהָב אָ שְׁטָרִיק אַרְאַפְּנַעַלְאָזָעָן פָּוּן
אַיְרָפְּנַסְטָעָר אַיְזָפְּדָעָר אַדְּשָׁאָפָּה, אָנוּ אַדְּפָעָנְסָטָעָר אָנוּ דָּאָר
אָנוּ מִיְּעָרָפָן שְׁבָאָט נַעֲמָעָן אָ�ן צַוְּדִי פָּעַלְדָּעָר אַרְוִיבְּנַעַקְמָעָן,
צַוְּדִי פָּעַלְדָּעָר, וּאָסָ אַיְזָפְּפָעָמָעָן וְבָטָשָׁבָעָט. אַיְפָעָן שְׁטָרִיק
הָאָבָּאָן וְזַהֲדָהָן צָוְעָן שְׁלִיחִים אַרְאַפְּנַעַלְאָזָעָן.

— זָאָסָט אָנוּ דַּיְזָן פָּעַנְסָטָעָר דָּעַם רַוְיְטָעָן שְׁנִירָעָל אָגָּדָה
קָנוֹפְּגָן—הָאָבָּאָן וְזַהֲדָהָן גַּעַנְאָגָט—וּוּעָלָעָן מִיר שְׁפָעַטָּעָר
דַּאֲרַקְגָּעָן דַּיְשָׁבוּב, אָנוּ וּוּלְפָאָר דַּו וִיצָט.
קָמְגָעָר נָטָגָעָן אָנוּ קָמְגָעָר נָטָגָעָר.

.ג.

וַיְנִינָּן דַּי שְׁלִיחִים פָּוּן יַרְיָחוֹ אַוּעָק, נַעֲנָנָעָן וַיְנִינָּן וְתַּחַת
צַוְּדִי בָּשָׁרָג, בָּרוּ דָּאָרָט וְזַהֲדָהָן אַוְיְסָצְבָּאַהָאַלְטָעָן פָּוּן דַּי פָּאַלְיָאָגָר.
דָּרָט טָאָג אָנוּ דָּרָט נַעֲלָט הָאָבָּאָן וְזַהֲדָהָן דַּי בָּעָרָג פָּאַהָאַלְטָעָן.

די נאכיבענער האבען זיך געוויט און ניט נעהגען איז מיט
ליידונגען געקערט זיך צום מלך.

און די צווע שליחים האבען געאיילט, פון דעם בארג
האבען זיך גענדערט, צו יהושיע געקוטען, צו אים איז געעלט
ארין און פון אלץ אים פארצ'ילט.

און אווי האבען זיך געוזאנט:

— אונזערס איז דאס לאנד, פאר אונז איז די שפֿאַט...
און איז פְּרִימְּאָרְנְּגָן שטייט אויף יהושע, וווען די זון איז
נאך איזט צו קיניגען איז די הימלען אַדִּיס, און איז צוֹזָטָעָן
מייט'ן פָּאַלְקָ צום ירדן געקומען.

און איבערן ייך זאט זיך דאס פָּאַלְקָ געטראָגָן, איז
יהושיע האט צום פָּאַלְקָ גָּאָרְזְּבִּיכְּ...

— זיט וויסען, איז אַ לְּעֶבֶדְּגָעָר גָּאָט אַזְּ צוֹוַשְׁעָן אַגְּנוֹן...
זיט וויסען... זיט וויסען... שטארקט זיך איז קראָטְטִינְט זיך!...
און גערופען האט ער צוּעָלָף מענטשען פון צוּעָלָף שבטים,
האט זיך באָמְלָעָן: צוּעָלָף שטְּגָנָעָר פון ירדן אַדִּיס גַּעֲמָעָן, אַוְיף
די אַקְּסָלָעָן טְּרָאָגָן אַז זיך צוֹזָטָעָן לְיִנְעָן אַוְיף דעם אַרט, ווּאוֹ
זיך חַעַלְעָן די נאָטָן גַּעֲכְּטִינְעָן.

— ואַל עַס פְּאָה אַ צְּיַעַנְעָן זַיְן — האט יהושע גַּעֲגָט —
מאָרְנָעָן וְחַלְעָן די קְּנֵדֶעֶר פְּרָעָגָן: ווּאָט באַמְּיִיטָעָן די צוּעָלָף

שטענערן—וועלען מיר ענטפערן; פון קאנטטען הויז—פון טזרים
ארזים און דאס פאלק, און איבערץ' ירדן גענאגען...
אונ דאס נאנצע פאלק איז איבערץ' ירדן גענאגען; די
כהנים, די לום, פרויין און קונדרר, שעפסען און רינדרער, און
צווישען זיך—פערציגן טויזענד באוואפערטען זון פון דראובן, פון
גר און פון האלטטען טנשא...
געקבטען זיכען זיך די טויזען פון יריהו.

๗

בימ אידענאג פון זיין געצעלט איז יהושע געוועסן און
געיקט און דער וויטעניש. די נאהנט ליגט דאס געבענשטע
לאה. עם שאטטען ניך די פעסטונג פון יריהו. א הינץ און
יענען לאה, דאָרֶך ערד מיטן פאלק קומען. דאָרט און א שונא
דא, וואָס ווּס ווּס זיך וועהרבן, א שונא, וואָס האט ריעטוועגענער
און ביגענכ. וועט מײַן קאנען איהם בעיקומען...
וועיס יהושע, או משה האט פון וואָלקען-זיל געהעדט
דיים קול, וואָס האט זיך אים גערעדט, דונערן און בליעען—ער
וועט נור פאָר זיך די פעלדרער פון יריהו, די פֿעַסְטַּגְעַטְמִיאַרְטְּךָ
יריהום חאנט, און חאנטער אַטְמֵלְטַאַגְטְּרַעְתְּךָ הימעל דאס
פאָלק צוֹלִינְט.

ווען ער וואלט וועלען האבען עפעם א ציעבען, או ער און
זיט אלין, או הילף לינט און זיין יונגען.—

— און וואס ווועט זיין או דאס פאלק ווועט זיך אומקערן
טיטן רוקען צו די איננו אונגען פון יריחו...—וועט דאס דערהערן
דער גנעני, וואס זיצט און 58נרד, און ווועט איזנו איזטראיניגלען
און ווועט אונזער נאמץן אפֿשאַטערען פון דער ערדר...—

זיצט יהושאָע און קוּט און לאנד אַדְלִין, אַגְבָּעֶר וועלבען
עם הענגען טיטק בלויַע היטלען, קוּט אַרְוַיְבָּצָו צום ראנד, וואו
עם קושען זיך הייטעל מיט ער און ווֹסְרָן אַיְינָם.—

אונ יהושאָע האט איזטַגְנָעָהָיְבָּעָן זיענע אַוְיְגָעָן און ער האט
דערווען, או אַיְמַצְעָר שטיטט לעם אַים מיט אַ בלויַען טווערד
אַין האנט. אַיְנָעָר פְּלִין אַין מִטְעָן פָּעָלָר.

— ווער בִּיטָּהוּ דער טיטן שׂוּעָרְדָּה בְּסַטְזָוָה פְּרִינְד או
אַ טַּהֲרָה—חָאָט יהושאָע גַּעַרְופָּעָן צו אַים.

נאָר עַס האָט זיך יענְצַטְסָ קָוֵל דערהָאָרט צוֹרִיק צוֹ יהושאָעָן
— דער שָׁר צְבָא פָּוּן נָאָט בְּנֵן אַיך... אַינְך בְּנֵן דָּא אַינְצָט אַין

טַּאַלְדָּ גַּעַקְוָמָעָן...—

ווען יהושאָע האָט דאס דערהָאָרט, אַין ער צו דער ער
געַעַלְעָן אַין גַּעַנְיָהָת אַין גַּעַרְטָעָן;
— וואָט רַעַת מִין הָאָר צו טַרְזָה

און ווינדר האט יהושא דעם קול געהערט:

-- ציה אראָפּ דעם שוק פון דיזן פֿוּסַן. דער אָרטַן, ווֹאוֹ
דו שטְּנִיסְטַן, אָנוּ הַיְּלִינְגְּ...

און יהושא האט אוּוִי געטהָן — —

און לאָנגָן האט נאָךְ יהושא אָנוּ לאָנדַּ-אָרטַן גַּעֲקוֹטַן.
לאָנגָן אָנוּ ערַן נאָךְ גַּעֲלַעַנְצָן גַּעֲבּוֹינְצָן צַו דַּעַר עַדְר אָנוּ גַּעֲטְרָאַכְטַן
וַעֲנָעָן צַיְּיכָעָן, וַאֲם האט זַיךְ צַו אִים בָּאוּוֹיָעָן. דַּעַר שֶׁר צַבָּאָ
אָנוּ שְׂוִין לאָנגָן פַּאֲדַשְׁוֹאוֹנְדַעַן גַּעֲוָאָרָן פָּוּן הַנְּגַמְּעָר יְרֵיחָוִים מַזְּעָרָן.

๔

און דַּו שְׂטָאָט יְרֵיחָוִן אָנוּ פַּאֲרָשְׁלָאַכְעָן אָנוּ פַּאֲרָרִינְגְּלָטָן.
קַמְנַעַר גִּיטַּפָּן שְׂטָאָט גַּטְּסָט אָרוֹיָס אָנוּ קַלְיָנְעָר קִימָט אָנוּ שְׂטָאָט
גִּיטַּאָרִין. עַס פַּלְאַטְּעָרָת נאָךְ אָין דַּי הַעֲצָעָר דַּי אִיטָּה. דַּי
שּׁוֹמְרוּס אַיְבָּעָר יְרֵיחָוִס מַזְּעָרָן וַעֲגָנָן נאָךְ אָנוּ פָּוּן שָׁעה צַו שָׁעה
דַּעַם מֶלֶךְ פָּוּן יְרֵיחָוִן, אָנוּ יְשָׁרָאֵל לְאַנְגְּעָר הַנְּגַמְּעָר דַּי מַזְּעָרָן.

און יהושא האט צַוְּמָפָּאַלְקָן אוּוִי גַּעֲוָאנְטָן:

— וַיְגַעַן טָעַג וַיְעַלְעַן טִירַדְן שְׂטָאָט אַרְוֹטְרִינְגְּלָעָן: פַּאֲרָ-
אוֹיָס—דַּי בְּהָנִים אָנוּ נאָךְ זַי—דַּעַם פָּאַלְקָן. יַעֲדָעַן מָאָג וַעֲטַ-
מָעַן נאָךְ אַיְנְבָּאָל אַרְוֹטְרִינְגְּלָעָן אָנוּ דַּעַם וַיְבַעַתְּעַן טָאג וַעֲטַמְעַן
וַיְבַעַן מָאָל אַרְוֹטְרִינְגְּלָעָן. פַּאֲרָאוֹיָס וַעֲלָעַן וַיְבַעַן בְּהָזִים גַּיְינָן מִיטָּה

זיבען שופרות אין דֵי הענט—וועלען ווי שאלאן אין דֵי שופרות.
דאָס פַּאֲלָק זָאָל אַיְן שופרות נִינְטְּשָׁאַלְעָן אַיְן קִיְּנְןְּ קֹל נִינְטְּ לְאַזְּעָן
הערן. בְּנוּ עַם ווּעַט קוּטָעָן דָּעֶר טָאגּ, אַיְן אַיךְ ווּעַל צָוָם פַּאֲלָק
זָאַגְּעָן: "טָאַלְמָן", דָּעַטָּאַלְסָט ווּעַלְעָן אַלְעָן אַיְן דֵי שִׁיפְרוֹת בְּלְאַזְּעָן
אוֹן שאלאן.

ס' אַיְן דָּעֶר עַרְשְׁטָאָצָר טָאגּ גַּעַוּן. אַיְנדָעַרְפָּרִיה אַיְן יְהֹוּשֻׁעַ
איַיְקָנְעַשְׁטָאַגְּעָן אַיְן מַעַן הָאָט דֵי ווּעַנְטְּ פָּוּן יְדִיחָה אַרְוָמְגָעְרִינְגְּעָלָט.
זָיַנְעָן פַּאֲרָאָיִים דֵי בְּהָנִים גַּעַנְגָּעָן אַיְן אַיְן דֵי שִׁיפְרוֹת נַעַשְׁאָלָט
אוֹן גָּאָךְ ווי אַיְן דָּאָס פַּאֲלָק גַּעַנְגָּעָן אַיְן גַּעַשְׁוּוֹנָן. נָאָךְ דָּעַם
הָאָבָעָן וְנָאָךְ אַלְעָן צְוָירָק צְוָירָק צְוָירָק צְוָירָק צְוָירָק צְוָירָק צְוָירָק צְוָירָק.

אַיְן יְהֹוּשֻׁעַ אַוִּיפּ דָּעַם צְוָוְיטָעָן טָאגּ פְּרִיה אַיְקָנְעַשְׁטָאַגְּעָן,
אוֹן ווּדְעָר ווּנְגָן פַּאֲרָאָיִים דֵי בְּהָנִים גַּעַנְגָּעָן אַיְן אַיְן דֵי
שִׁופְרוֹת גַּעַשְׁאָלָט, אוֹן נָאָךְ ווי אַיְן דָּאָס פַּאֲלָק גַּעַנְגָּעָן. הָאָט
מַעַן דֵי שְׂטָאָט וְרִיחָה אַרְוָמְגָעְרִינְגְּעָלָט אוֹן צְוָירָק צְוָירָק צְוָירָק צְוָירָק
גַּעַשְׁאָרָט.

הָאָט מַעַן אַוִּוִּי וְזָקָס טָעַג גַּעַטָּן. אַיְן גַּעַקְוּמָעָן דָּעֶר וְיַבְּעַטְּצָר
טָאגּ. דָּאָס נָאַגְּעָן פַּאֲלָק ווּזְסָ, אוֹ הַיְנָט אַיְן דָּעֶר טָאגּ—הַיְנָט
אַיְן דָּאָס וְיַבְּעַטְּעָן מָאָל.

גַּלְעִיךְ מִיטְּמָן מַאֲרְגָּעַנְשְׁטָאָטָרָן אַיְן דָּאָס פַּאֲלָק אַיְקָנְעַשְׁטָאַגְּעָן.
דוּהָנָעָן אַוְן שְׂטִילָק אַיְן פְּרִיחָה אַרְגָּעָן-שִׁין וְיַנְעָן דֵי פְּעַלְדָּעָר פָּוּן

האט דאס פאלק געוווארט און געהאָקט.

און מזע האט אונגעהייבען צו שאלאען. האט מזע און אלע
עקען פון פאלק דו שוּפֶר-קוֹלִית דערהערט, האט דאס גאנצע
פאָלק זיך צוֹשָׁאַלְטָם און צוֹרוֹיַשְׂטָט, דוֹ כהָנוֹת האָבָעָן און דֵי
שׂוֹפְּהָוֹת נְצַבְּלָאוּעָן, אָנוֹ נָאָך וַיְהִי האָט דאס פָּאָלק נְעַטָּאָן, בְּנֵי דֵי
וועַנט פָּוֹן שְׂמָאָט זִינְצָן אַיְנָנְגָעָאָלָעָן, אָנוֹ דאס פָּאָלק אָנוֹ אָנוֹ
שְׂמָאָט אַדִּינְגָעָקוּבָעָן.

1

אין יהושע מיטין פאלק אין שטאט יריחו ארבען אין אלץ
אונטערן שעורך פיעווארטען: מענשען, פיה און איזולען...
און געוננט האט יהושע, או טען זאל פון דאס גוטס, טען

זאל פון גאל, און זילבער, און איזען, און קופער ניט געמען —
היליג און דאס, ניט צוּרִין.
און צווע שלווחים האט ער געשיקט צו רחבען, ברוי מQUIT
זין, וואט מען האט איר צונגעאטען:
— איר און איר פאטערים הויז ניט צו פארטיליגען. לאיזען
אינ-לעבען, איר טאמען און טאמען, אינדע ברידער און שועטער
און נאך און זעלבען טאג איז צום הימעל אוילגענגען
דעך דזיך און פיער פון דעם שטאט יריהו.
פון ארום האבען דאס די שטעה נוען און געווואסט
האבען זיין:
ישראל האט די שטאט יריהו פאָרנוּטן...

א. ערשות ביבליישע בעריכע

משה. פון יעקוב פאנט. גז'ין 25 קאנט.
וְיַחֲדָה. וְיַחֲדָה. וְיַחֲדָה.
נְדָעִין. וְנְדָעִין. וְנְדָעִין.
שְׁנָשָׁנִין. וְשְׁנָשָׁנִין. וְשְׁנָשָׁנִין.
יִבְחָר. וְיִבְחָר. וְיִבְחָר.

ב. קידודערשע דערציאליזען אין מעסדה לאך.

בי דער שניי מלבה. פון יעקוב פאנט.

מאורקען.
בֵּין סְמָלָעֶת.
די טָרְפָּן.

טוט גאנזעעלטערן זיך ווינדרען

פרוץ-קידערהיימ, ביאלאבּטָאָק, דִּיטְשָׁע 11

Zur Verbreitung im Gebiet des Oberbefehlshabers Ost
und zur Ausfuhr zugelassen

Zum Druck freigegeben 14152 vom 15. 1918

Buchprüfungsamt
Ob. Ost.